

Asia: VN/28373/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain 2 ja 3 luvun muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Sosiaali- ja terveysministeriö

Lausuntopalvelu

Lausuntopyyntö VN/28373/2023 ja STM/076:00/2023

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain 2 ja 3 luvun muuttamisesta

Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT kiittää mahdollisuudesta saada lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi.

Hallituksen esityksen tavoitteena on sairaanhoitovakuutuksen sairaanhoidon korvausten muutosten ja korvauksiin varatun lisärahoituksen avulla parantaa perusterveyden-huollon saatavuutta ja purkaa perusterveydenhuollon hoitojonoja. Lisäksi tavoitteena on siirtää painopistettä ennaltaehkäisevään ja varhaishoitoon sekä edistää eri ammattiryhmien välistä tarkoituksenmukaista työnjakoa. KT pitää hallituksen perusterveyden-huollon ja hoidon saatavuuden ja jatkuvuuden turvaamisen sekä ennaltaehkäisevän toiminnan tavoitteita yleisesti tärkeinä.

Hallitus esittää, että erikoislääkärin vastaanottokäynnistä olisi oikeus sairaanhoidon korvaukseen vain silloin, kun kyseessä on yleislääkärin tai yleislääketieteen erikoislääkärin lähetteen perusteella tapahtuva käynti erikoislääkärillä. Poikkeuksena tästä olisi naistentautien ja synnytysten erikoislääkärin sekä silmätautien erikoislääkärin käynnit, joista saisi korvauksen myös ilman lähetettä enintään kaksi kertaa kalenterivuodessa. Myös psykiatrian erikoislääkärin sekä suu- ja leukakirurgian erikoislääkärin suorittama tutkimus ja antama hoito olisi korvattavaa ilman lähetemenettelyä ja ilman vuotuista käyntirajoitetta, kuten tälläkin hetkellä. Lisäksi ehdotetaan, että suuhygienistin ja fysioterapeutin hoito- ja tutkimuskäynnit olisivat rajoitetun määrän korvattavia myös ilman hammaslääkärin tai lääkärin lähetettä. Lisäksi hammaslääkärin suorittama suun ja hampaiden tutkimus korvattaisiin terveelle aikuiselle, jolla ei ole kohonnutta riskiä suun sairauksiin, kerran joka neljäs kalenterivuosi. Esityksessä ehdotetaan myös palautettavaksi vuoden 2022 lopussa päättynyt oikeus korvaukseen hedelmöityshoitojen kustannuksista. Uudistukseen käytettävissä oleva rahoitus mahdollistaisi myös tutkimuksen ja hoidon korvaustaksojen korottamisen.

KT:n näkemyksen mukaan julkisen sektorin palvelujen kustannusvaikutusten parantaminen edellyttää sekä palvelujen kysynnän hillitsemistä että tarjonnan ohjaamista eniten terveyshyötyä tuottavaan toimintaan. Hallituksen esitykseen sisältyy epävarmuuksia, joita esityksessä on kuvattu kattavasti. KT:n näkemyksen mukaan epävarmuudet ovat merkittäviä, joten hallituksen esityksellä ei välttämättä saavuteta sille asetettuja tavoitteita. Sairaanhoidon hoito- ja tutkimuskorvauksia supistettiin vuoden 2023 alussa, jolloin osa varoista kohdennettiin hyvinvointialueiden yleiskatteelliseen rahoitukseen. Korvausjärjestelmän ja korvaustaksojen nopeatahtisten muutosten vuoksi korvausjärjestelmän johdonmukaisuus ja ennustettavuus kärsivät. KT korostaa, että korvausjärjestelmän johdonmukaisuuteen, ennustettavuuteen ja vaikuttavuuteen on syytä kiinnittää erityistä huomiota. KT:n näkemyksen mukaan olisi ollut tärkeää selvittää myös muita keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi kuin rahoituksen suuntaaminen yksinomaan yksityisen sairaanhoidon korvauksiin. Tähän ei esityksen mukaan aikataulusyistä ollut mahdollisuutta. Mahdolliseen jatkokehittämiseen tulee varata riittävästi aikaa ja sen tulee perustua kattavaan jälkiarviointiin ja tiedon hyödyntämiseen.

Hallituksen esityksen vaikuttavuusarvioinnissa todetaan mm. seuraavia epävarmuuksia. On epävarmaa missä määrin nyt esitetyt muutokset tosiasiallisesti ohjaavat henkilöiden palveluiden käyttöä. Osa korvaustaksojen korotuksista saattaa siirtyä terveydenhuollon tuottajien hintoihin. Toisaalta korvaustaksojen korotus ei esityksen mukaan välttämättä toisi uutta kysyntää yksityisen sektorin palveluihin, vaan kohdistuisi jo entuudestaan yksityisen sektorin palveluita käyttävien henkilöiden palveluihin. Yleislääkäripainotteinen malli ei myöskään välttämättä ohjaisi palvelujen käyttöä merkittävästi yleislääkäripalveluihin niiden osalta, joilla on yksityinen vakuutus. Toisaalta sairaanhoito kuuluu usealla myös työterveyshuoltoon.

Hallituksen esityksen mukaan hyvinvointialueille kohdentuvien taloudellisten ja palveluiden käytön vaikutusten arviointi sisältää myös paljon epävarmuustekijöitä. Vaikka korvausten kohdentamisen yksityissektorin perusterveydenhuollon palveluihin arvioitaisiin tukevan hyvinvointialueiden perusterveydenhuollon toimintaa, tämä ei välttämättä turvaa palveluiden jatkuvuutta ja tuo sitä kautta konkreettisia terveyshyötyjä. Vaikutus voi olla jopa päinvastainen. Yksityissektorin käynneistä seuraa usein lähete julki-sen sektorin erikoissairaanhoidon. Lähetteen saattavat aiheuttaa

tuplakäynnin asian hoitamiseksi, koska yksityiseltä saatu lähete täytyy usein varmistaa julkisessa terveydenhuollossa ennen toimeen ryhtymistä. Esityksessä todetaan, että korvausten suuntaaminen ja rajoitukset saattavat aiheuttaa hoidon pilkkoutumista siten, että asiakas yksityislääkärin jälkeen hakeutuu joka tapauksessa myös julkiselle sektorille tutkimuksiin ja hoitoihin.

KT:n huolena on, että esitetyt korvausten korotukset voivat myös vaikuttaa hyvinvointialueiden henkilöstön saatavuuteen ja pysyvyyteen. Esityksessä todetaan, että kysynnän kasvu yksityisellä sektorilla saattaa aiheuttaa siirtymistä yksityissektorille. Tätä arvioita ei voida pitää vähäisenä huomioiden hyvinvointialueiden kyseisten ammattialojen henkilöstöpula. Lisäksi esityksellä voi olla negatiivisia vaikutuksia hyvinvointialueiden tavoitteisiin ja pyrkimyksiin vähentää ostopalveluiden käyttöä sekä hillitä kustannusten kasvua.

KT pitää erittäin tärkeänä mahdollisten muutosten seuranta ja kannattaa esityksen ehdotusta siitä, että muutosten vaikutuksista tehdään kattavaa jälkiarviointia ja tätä tietoa hyödynnetään korvausjärjestelmän jatkokehittämisessä. KT pitää ennaltaehkäisyn mielessä sinänsä kannatettavana esityksessä esitettyä korvattavuuden laajentamista suuhygienistin hoito- ja tutkimuskäyntiin ja fysioterapeutin käyntiin ilman hammaslääkärin tai lääkärin lähetettä. Syntyvyyden näkökulmasta KT pitää hedelmöityshoitojen kustannusten korvausten palauttamista kannatettavana.

KUNTA- JA HYVINVOINTIALUETYÖNANTAJAT KT

neuvottelujohtaja	Anna Kukka
työmarkkinajuristi	Minna Salli

Tammensalo Carita
Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT - Kunta- ja
hyvinvointialuetyönantajat KT